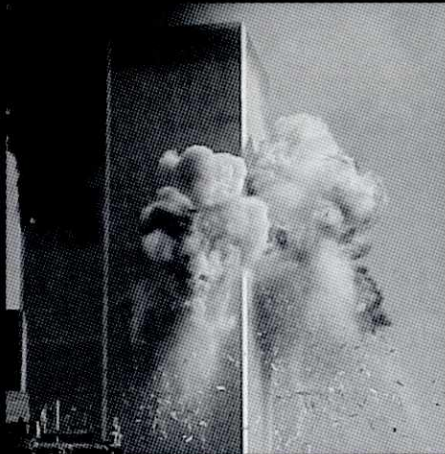

REBELL

RODT UNGDOMSBLAD

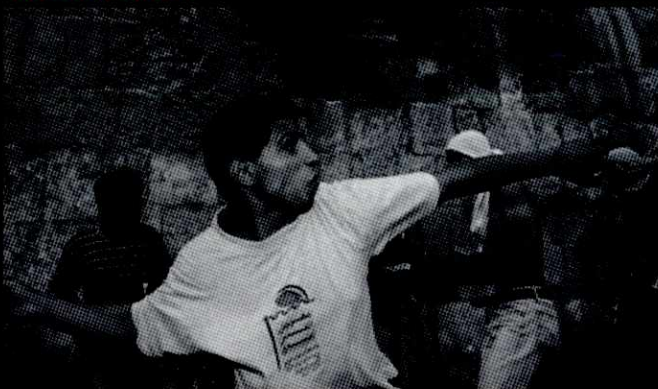
NR 3 - 2001

15 KR

REBELL TEMA: KRIG & TERROR

PALESTINA 14

VALGERD 12

BLAD I BLADET: IRLAND

Det delte
IRLAND

Irsk terrorisme eller britisk kolonial

Rebell blir utgjeve av **Raud Ungdom**

Ansvarleg redaktør **Jørgen Strickert**

Fon **92619240** E-post jorgen@sosialisme.no

Bidragstatar **Lars Akerhaug, Ingrid Baltzersen, Georg**

Bersvendsaasen, Are Bøhm, Kenneth Fuglemsmo,

Erlend Hassel, Alf Henriksen, Anders Dalsune Jansen,

Jenny M. Lundgaard og Pål Steigan.

Takk til **Klassekampen og Røde Fane.**

Innhaldet i signerte artiklar representerer ikkje
nødvendigvis Raud Ungdom sitt syn, men det hender.
Vil du vere med, så heng på. Ta kontakt med redaksjo-
nen.

Post **Osterhausgata 27, 0183 Oslo**

Fon **22989074** Faks **22989061**

E-post rebell@sosialisme.no

På nett <http://sosialisme.no/>

Kontonummer **0530 03 33062**

ISSN 0802-3786

abonnér på rebell

110 KR FOR 8 NUMMER. FON: 22 98 90 74

Krig og terror

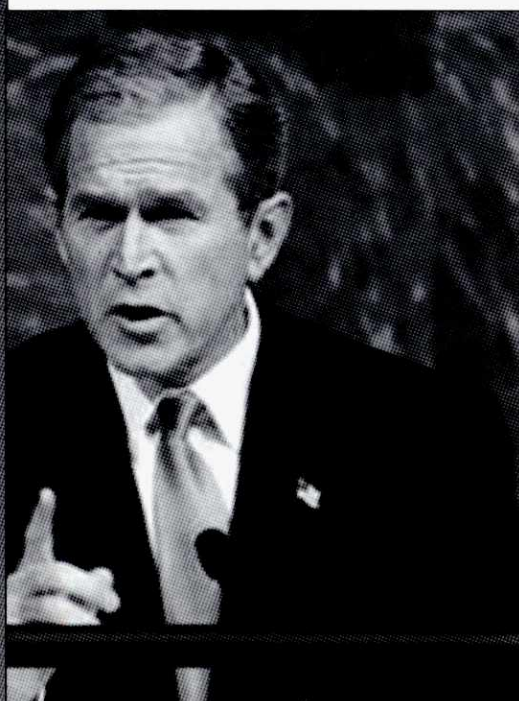
USAs «korstog mot internasjonal terrorisme» har pågått i nesten tre måneder når dette skrives. Så langt er det sivilbefolkninga i Afghanistan, ikke Osama bin Laden, som har fått svi for terroranslaget mot New York og Washington 11. september. Og skulle bin Laden omsider dukke fram fra hula si, er det neppe slutt på bombene av den grunn, for krigen mot Afghanisatan handler like lite om bin Laden som terroraksjonene handla om arbeiderne i World Trade Center. Allerede er spekulasjonene i gang om hva - eller hvem - som blir det neste målet i USAs kampanje for å sikre seg full kontroll over Sentral-Asia og Midt-Østen. Kanskje skal vi slåss mot denne krigen i tredve år? Regjeringa og statsminister Bombevik har allerede valgt side - for Bush, for USA for fortsatt bombing. Det er vi andre som må ta standpunkt *mot* krigen.

Blad i bladet

Som bilag til dette nummeret av Rebell, kommer temaheftet «Det delte Irland», utgitt av Irlandskomitéen. Da det smalt i New York 11. september var verdens herskere kjapt ute med sympati- og støtteerklæringer til amerikanerne. Blant de fremste i rekken av statsledere som ville fordømme terrorismen var statsminister Tony Blair i Storbritannia. Kan det være fordi han selv har et opprør å stri med i egen bakgård? Britiske styresmakter kaller beleiringa av Nord-Irland en «lavintensitetskrig». Likevel er seks fylker under okkupasjon av 17.000 britiske soldater. Er det irsk terrorisme eller britisk kolonialisme som er problemet?

Jørgen Strickert

INNHold

3 Verden er en lekeplass

4 War against terror - piss meg i øret

7 Hvorfor bomber de Afghanistan?

10 Bok: Aske og jord

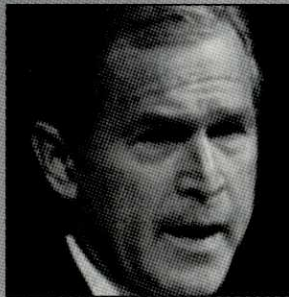
11 Festival for fred

12 Valgerd Svarstad bin Haugladen

14 Splitt og hersk i Midt-Østen

16 En juletildragelse på rim

Verden er en lekeplass

George W. Bush har lånt sin fars gamle John Wayne-drakt. Bredbeint foran et stort bilde av Osama bin Laden trekker han seksløperen opp av hylsteret som er festet rundt høyre lår og skyter kule etter kule mot Osamas lange skjegg, men kulene treffer ikke sitt mål. George treffer det innrammede bildet av sin far og dørkarmen og lysbryteren og den gamle antikke vassen han fikk av sin mor. George henretter sin sekretær med et velplassert skudd midt mellom øya, men han treffer ikke Osama.

George skyver cowboyhatten opp i panna, ringer sine mektige venner i NATO, og inviterer til dataparty i Det hvite huset sitt. Foran hver sin digre skjerm som er koblet sammen i et sinnrikt nettverk sitter verdens mektigste menn. Et trykk på den riktige knappen og digre B52 bombefly letter fra de enorme hangarskipene i det indiske hav. Et trykk på den riktige knappen, og raketter eksploderer på utsida av Kandahar. Et trykk på den riktige knappen og en superintelligent bombe dreper en fattig bonde og hans sju sultende barn midt i frokosttiden. Et trykk på den riktige knappen og en granatsplint deler en mors hode i to helt like deler. Ikke alle bombene treffer, men det er jo ikke så mange mål å treffe i det allerede utbombede Afghanistan.

Verdens mektigste menn foran hver sin digre skjerm. Dag etter dag. Natt etter natt. Tusener

av bombefly tar av i vakre formasjoner og sender tusen dødelige raketter mot flyplasser, fjellhuler og fattige bønder. Verdens mektigste menn heller i seg Coca Cola og hamburgere og pizza med ananas og pepperoni. Verdens mektigste menn tørker fett av sine fingre og sender mette og tilfreds av gårde djevelens egne klasebomber. Alle sikter på Osama bin Laden.

"Dead or alive" grynter Bush.

"With God on our side" skryter Blair.

"Gott mit Uns" snøvler Schröder.

"Gud være med oss", mumler presten Bondevik.

"Øye før øye, tann for tann gjør alle blinde og tannløse" sier fornuften og går i fakkeltog mot terror og bomber og krig. "Send brød og ikke bomber" sier vennligheten. "Stans krigen før iskalde vinder og førte kuldegrader dreper millioner" sier de varme hjertene.

Men Bush, Blair og Bondevik hører ikke på det øret. Bush har mistet to tårn og er så blind av sinne at han kommer til å velte hele brettet. Blair vil inn med bakkestyrker og Bondevik vil bare bruke snille bomber, som ikke dreper kvinner og barn.

Verdens mektigste menn foran hver sin data-skjerm. Et trykk på den riktige knappen og en granatsplint deler en mors hode i to helt like deler.

av Alf Henriksen

«War against - piss meg i

Jeg satt og åt sein frokost den 11. september da mobilen ringte...

Det var dagen etter det store stortingsvalget, og med resultatet null mandater til RV var jeg sjølsagt i deppelumør.

«Ser du på TV?», hiksta en andpusten kamerat i øret mitt. Det gjorde jeg sjølsagt ikke. Jeg ante et håp om at det i tellinga av stemmer hadde skjedd en feil, at RV likevel hadde kommet inn på Tinget.

«World Trade Centre og Pentagon står i flammer!», sa kameraten min - og batteriet flata ut...

Die Hard IV

Mange meiner at 11. september forandra hele virkeligoppfatningen vår. Det stemte i alle fall for meg noen stakkars minutter denne tirsdagen. Symbola på den økonomiske og den militære makta til USA var gruslagt. Hvis kvitehuset også var blitt truffet, hadde treenigheta Penger-Politikk-Pentagon vært slutta. I samme slengen blei 5000 intetanende amerikane-re - arbeidsfolk, aksjemeglere og lavere funksjonærer - drept.

Alt jeg tenkte var «fy faen, så sjukt!». Og det var nettopp det det var. En sjuk hendelse, som klippa ut av neste Arnold Schwarzenegger-film eller Die Hard 4.

Bitchy USA?

En del meinte at dette var "straff som fortjent". USA fikk en smekk på pungen, etter å ha bitcha rundt med hele verden i om

lag 50 år. Andre, for eksempel George W. Bush, meinte at dette var et angrep på hele den vestlige sivilisasjonen. Et angrep på friheten og demokratiets navle. Begge disse syna er for meg temmelig på jordet.

Å si at de 5000 folka som blei drept "fikk som fortjent" er ikke bare teit, det er en farlig tankegang. Amerikanske arbeidsfolk og funksjonærer har ikke mer med amerikansk utenrikspolitikk å gjøre enn det du og jeg har. Å si at det var et angrep på hele den vestlige sivilisasjonen, er bare et propagandagrep fra Bush & Co si side. De vil samle alle oss «siviliserte, hvite demokrater», mot et fiendebilde jeg har store problemer med å se. Denne propagandaen blei brukt flittig i ukene som kom.

Feministbush

Det tok ikke lang tid før de fant sydebukken. En muslimsk fundamentalist med turban, skjegg og det hele var sjølsagt bakmannen. Og han gjømte seg sjølsagt i fjellene i et av verdens fattigste land, hvor en gjeng islamske skjeggemenn regjerte og nekta vestlig kultur og sivilisasjon å få komme til. Plutselig blei den Vestlige Verdenspressa (CNN, FOX, NRK) veldig bekymra over de undertrykte damene i landet. At en av USAs nærmeste allierte i Midt-Østen, Saudi Arabia, representerer ei like grov undertrykking av kvinner, er det ingen som snakker om

lengre. Nå gjaldt det å få has på akkurat disse skjeggete muslimfanatikerne.

To-tre uker etter terrorangrepa på WTC og Pentagon, traff de første rakettene steinrøysa Afghanistan. Etter over tjue år med sovjetisk invasjon og flere borgerkriger, skulle de ikke tru at imperialistene hadde glømt dem...

No' muffens i steinrøysa...

Mange blei sinte da angrepet kom. Få blei veldig overraska. Av en eller annen grunn var det logisk at USA, uten bevis og krigserklæring, gikk til angrep på et lite stykke steinalder i øst et sted. Her var det ikke lengre snakk om å bombe tilbake til steinalderen. Afghanistan har vært bomba tilbake dit i lang tid.

Jeg var en av dem som blei forbanna, men langt fra overraska. Alle signala fra Washington tyda på at USA skulle få sin hevn. Men jeg tilhørte også den gruppa folk som tenkte "her ligger det mer bak". For det første er det jo ikke hver dag hele det enorme amerikanske krigsmaskineriet rykker ut for å ta én stusselig araber, uansett om han skal være lederen for en svært skummel terroristorganisasjon.

For det andre er det jo en kjent sak at USA *alltid* har vært svært opptatt av Midt-Østen. Det henger sammen med at USA trenger olje, og at land i Midt-Østen faktisk leverer denne olja.

For det tredje er det kommet for en

terror» øret!

av Kenneth Fuglemsmo
kommunistkenneth@hotmail.com

dag at USA har hatt planer om å angripe Afghanistan i noen år allerede.

Men, det er jo sjølsagt "krigen mot internasjonal terrorisme" som er motivet for å bombe afghansk røde kors, fjellandsbyer og alt annet som rører seg/ikke rører seg i landet. Vi kan jo ikke trekke i tvil at hederlige George W. har ærlige motiver.

11. september smalt det i New York. Det varte ikke lenge før rakettene raserte Kabul.

Blondie, Bush og Goebbels

I begynnelsen av "krigen mot terror" var det få som slapp til med kritikk. CNN oppførte seg (mer enn vanlig) som USA-imperialismens sentrale organ for spredning av propaganda. Kanaler som FOX har gått enda lenger, og har fremdeles patriotiske sendinger med stjernebanneret både her og der. De avskyelige muselmennene skal trampes på. Bush, føreren for det siviliserte, frie, demokratiske vesten, skal hylles som en stor statesman.

Noen kritikere har sammenligna "den frie pressa" med Hitlers og Stalins "nyhetskanaler". Når jeg så den patriotiske nyhetsoppleseren på FOX, med krittkvitt smil, blondt hår, sløyfe på brystet, bølgende flagg i bakgrunna, bølgende flagg foran, må jeg innrømme at jeg tenkte at her var det en propagandaminister Goebbels som trakk i trådene.

Skjegg ut - skjegg inn

Nå er talibanerne kasta. Nye skjeggpryda menn er kommi til. Disse mennene er sjølsagt i lomma på USA, og "så lenge det er våre skjeggpryda muslimer, er de bra skjeggpryda muslimer". Sjølsagt ække disse folka særlig mye bedre enn talibanerne. Sjølsagt er det mye som tyder på at også disse folka kommer til å trampe på det som fins av menneskerettigheter. Sjølsagt kommer de til å bruke makta si til egen vinning.

Men bevars, det er da tross alt den nesten lovlig valgte presidenten i "the land of the free" som har plukka dem ut (sammen med sine hjelpere), så her må en ikke komme å påstå at det ikke er en seier for friheten og demokratiet...

Godt for no'?

Men antiimperialistene har klart å vinne fram til ei viss grad. Over hele verden har millioner av folk protestert mot USA-imperialismens korstog. Her hjemme har det oppstått et bredt nettverk av trussamfunn (med sjølvste oslobiskopen i spissen!), fagforeninger og grasrotsbevegelser som har markert seg mot all krig og terror. Mange har banna over urettferdigheta, mange har fått seg en vekker («kanskje ække USA frihetas apostel likevel?») og masse folk har nektet å tru på CNNs endimensjonale virkelighetsframstilling.

Dette er en liten seier for videre motstand mot imperialismen. Det er vel aldri så galt at det ikke er godt for noe som helst i det hele tatt.

REBELLS PARTI

Sånn såg det ut da deltakarane på Raud Ungdoms feminismefestival aksjonerte mot krigen på Youngstorget i Oslo laurdag 3. november 2001.

FOTO: ERLEND HASSEL

Lenins like aktuelle "IMPERIALISMEN" nå i nytt opplag. Pris Kr. 120,-.

Enkelt bøker kr. 75,-. "Imperialismen" Må bestilles separat kryss av her: ☐

Unik samling av Marxismens klassikere - tilbud.

Falken Forlag har det største utvalg av marxismens klassikere utgitt på norsk. Velg 6 bøker for kr. 300,-. Kryss av og send inn.

☐ ENGELS: Sosialismens utvikling fra utopi til vitenskap, ☐ Familiens, statens og privateiendommens opprinnelse. ☐ Marx/Engels: Manifestet, ☐ Arbeid og kapital, ☐ Økonomisk-filosofiske manuskripter, ☐ Anarkisme og anarkosyndikalisme. ☐ Lenin: Enheten i den internasjonale kommunistiske bevegelse, ☐ Ett skritt fram, to tilbake, ☐ Frigjøring av kvinnene, ☐ Hva må gjøres, ☐ Kultur og Kulturrevolusjon, ☐ Materialismen og empirokriticismen, ☐ Nasjonal politikk og Proletarisk internasjonalisme, ☐ Om litteratur og kunst, ☐ Om Marx, ☐ Om religion, ☐ Om ungdommen, ☐ Radikalismen, ☐ Renegaten Kautsky, ☐ To slags taktikk, ☐ Utopisk og vitenskapelig sosialisme. Se våre utgivelser på Internett: [Falken forlag.no](http://Falkenforlag.no)

Sendes Falken Forlag, Osterhausgt.8, 0183 Oslo. Fax: 22 20 88 53.

Tlf: 22102962/22208640, E-Post: tewa@online.no

Navn: _____

Adresse/postnr: _____

Ditt tlf.nr. og/eller E-post: _____

Kjøp boka

Revolusjonær praksis

Hvordan kan vi styrke kampen for sosialisme og folkestyre? Hva er revolusjonær praksis?

Bestill fra ru@sosialisme.no

Følg pengene!

USA og Storbritannia hevder at de bomber Afghanistan fordi de ønsker å straffe Taliban og Osama bin Laden etter terroraksjonene mot New York og Washington. At det ikke er bevist at bin Laden sto bak terroren den 11. september, er så sin sak. Men er det noen grunn til å tro på at den egentlige årsaken til krigen i Afghanistan er kampen mot terror?

Som oftest når man undersøker stormakters motiver, kan det lønne seg å gå bak det de påstår i sine egne velforberedte uttalelser og pressebriefinger. Fra tidenes morgen er stormakter kjent for å lyve hemningsløst om sine motiver, så hvorfor ikke ta slike egenerklæringer om edle motiver med en god porsjon salt? *Follow the money!* er en god gammel veiviser for den som ønsker å få et oppriktig svar på hvorfor stormakter eller bedrifter gjør som de gjør.

Hvorfor bomber de Afghanistan..?

NORGES BANK

505098881

200

STIAN BIRKELAND 1867-1917

Det er gode grunner for å ikke tro på at USA og Storbritannia, med Norge som selvutslettende tilkredulke på sidelinja, gikk til krig mot Afghanistan 7. oktober i år på grunn av terroraksjonen 11. september.

av Pål Steigan
steigan@artemis.no

En helt vesentlig grunn til ikke å tro på at vi her står overfor en årsaksrekkefølge, er at det ganske enkelt tar mye lengre tid å forberede en militæraksjon av den typen vi nå ser enn en snau måned. Kommentatorer i USA og andre steder har sagt at det krever ca. fem måneder å forberede alt sammen. Det er en meget stor og kompleks operasjon og planleggerne har åpenbart prøvd å vurdere så mange risikofaktorer som mulig. Det finnes også etter hvert ganske mange, også vestorienterte medier, som BBC International, og andre, som har hevdet at angrepet var planlagt i lang tid og noen kilder sier at det ville blitt gjennomført i oktober uansett, for å komme den strenge afghanske vinteren i forkjøpet.

Godt planlagt

Allerede Clinton-administrasjonen arbeidet med planene for et angrep på Afghanistan. Frederick Starr, seniorforsker ved Johns Hopkins's Nitze School of Advanced International Studies sa i desember 2000 at "USA har i det stille begynt å alliere seg med dem i den russiske regjering som går inn for en militæraksjon mot Afghanistan, og man har begynt å leke med ideen om et nytt raid for å utsette Osama bin Laden. Inntil man måtte vike for lokalt press hadde man begynt å undersøke hvilket sentralasiatisk land som kunne være villig til å tillate bruk av sitt territorium for et slikt formål."

En rekke uavhengige observatører hadde varslet om en forestående invasjon i Afghanistan i lang tid før 11. september. Johan Galtung var en av dem, uansett om det måtte falle enkelte her hjemme tungt for bryttet i innrømme det.

Krig for olje

Men hvorfor skulle USA ønske å angripe Afghanistan? Hvilke interesser skulle USA ha

av å skaffe seg kontroll over dette fattige fjellandet? Tillat meg å låne et berømt utsagn fra eks-president Clinton i debatten med Pappa Bush: "The economy, stupid!" Det finnes en meget god grunn til at USA skulle ønske å sikre seg kontrollen over Afghanistan, og det handler om olje, ikke Afghanistans olje, men de enorme oljerikdommene i Sentral-Asia.

18. februar 1998 sto John J. Maresca, vise-president for internasjonal saker i oljeselskapet Unocal, fram for en høring om Sentral-Asia i den amerikanske kongressen. Han pekte på både de store forventede olje- og gassforekomstene ved Kaspihavet og på tilsvarende ressurser lenger øst, blant annet det store Dauletabad-feltet i Turkmenistan. I følge Maresca kan oljereservene ved Kaspihavet være på hele 200 milliarder fat. For å få disse olje- og gassmengdene ut på verdensmarkedet trengs det rørledninger. Maresca argumenterte for at de eksisterende og planlagte ledningene vestover ikke er tilfredsstillende. Hans eget selskap, Unocal, hadde, sammen med Exxon, Amoco og Pennzoil, planlagt en rørledning fra Turkmenistan gjennom Afghanistan og fram til utskipingshavna Multan i Pakistan. Han oppfordret den amerikanske regjeringa sterkt til å finne politiske løsninger som kunne gjøre en slik rørledning mulig, noe han mente ville tjene både USAs økonomiske interesser og dets strategiske interesser i regionen. Det var i gang diskusjoner med Taliban om en slik rørledning, og i følge andre kilder var et par representanter for Taliban flere ganger i USA for å forhandle om prosjektet.

Unocal er for øvrig det selskapet som samarbeidet med Haliburton, et selskap der nåværende visepresident Dick Cheney var toppsjef (CEO), om et meget omstridt oljeprosjekt i Burma. I dag forsikrer Unocal om at selskapet ikke lenger har noen planer om å bygge noen oljeledning gjennom Afghanistan.

Fram fra skuffen

Dersom USA nedkjemper Taliban-regimet og innsetter et pro-vestlig regime, vil naturligvis situasjonen være en annen. Da vil prosjektet kunne trekkes fram igjen fra skuffen, og Marescas drømmer om blant annet å forsyne det store indiske markedet kan virkeliggjøres. Og det spørs om ikke planene allerede er ute av skuffen, for 10. oktober 2001 kunne pakistanske aviser fortelle at den amerikanske ambassadøren til Pakistan var blitt orientert om at man hadde begynt å se på planene for denne rørledningen på nytt "i lys av den aktuelle internasjonale situasjonen" (The Frontier Times).

Dette burde egentlig ikke overraske noen. Det overraskende er at mediene og politikerne har vært så lite interesserte i å stille spørsmålet "hvorfor" i denne saka? Hvorfor ser USA Sentral-Asia som så viktig at man er villig til å gå til krig?

Følger pengene

I et foredrag for The Cato Institute, en konservativ tenketank, holdt Dick Cheney et foredrag 23. juni 1998. Dette var mens han ennå var toppsjef i Haliburton og hadde aksjer i selskapet. Han sa:

"Herren har ikke sett sitt snitt til å plassee olje og gass bare der hvor det finnes demokratisk valgte regimer som er vennlig innstilt overfor USA. Innimellom må vi operere i områder der man etter andre standarder ikke ville sette sin fot. Men vi går dit det er forretninger."

Og Herren har funnet det for godt å plassee store mengder olje og gass i Sentral-Asia. Og da må USA dit på en eller annen måte. For USA er det helt sentralt å skaffe seg best mulig politisk kontroll over disse ressursene. USA er fullstendig avhengig av import av olje og gass, og med Bush og Cheneys aggressive energipolitikk vil landet bli enda mer avheng-

ig av sikker tilførsel av petroleum fra utlandet. For det ironiske er jo at Bush og Cheney gjennom sin politikk for mer bruk av olje og gass og gjennom sin avvisning av Kyoto-avtalen har lagt opp til at USA må være på jakt etter stadig mer olje og gass utenfor sine egne grenser. Det er ikke bare slik at de gjennom å trampe på Kyoto-protokollen truer framtidens klima på kloden. Ved å nekte å begrense USAs energiforbruk, legger de opp til at USA vil være enda mer uforsonlig i kampen om å sikre seg sikker og langsiktig tilgang på olje. Make no mistake, som Bush liker å si, disse herrene er oljeindustriens folk, de skylder oljekapitalen at de nesten ble lovlig valgt til de embetene de har, og det er ingenting som tyder på at dette har vært en dårlig investering.

Trenger kontroll

Cheney fortsatte sitt foredrag med å klage over at USAs sanksjoner mot Iran gjorde det vanskelig for amerikanske selskaper å delta i kappløpet om oljerikdommene i denne regionen. Han mente at dette ikke rammet Iran i noen særlig grad, men at det derimot rammet amerikanske selskaper.

Å føre olje og gass fra Kaspiahavet gjennom Iran er den aller mest nærliggende løsningen. Den er økonomisk og praktisk den enkleste, siden ledningsnettet for det meste ligger der allerede. Men geopolitisk vil det bety at Iran får langt større makt over en livsnerv til Vestens økonomi. Strategene i Pentagon og Det hvite hus liker ikke den tanken noe særlig.

Derimot ville en rørledning gjennom det vestre Afghanistan og ut gjennom Pakistan kunne være bortimot ideell. Det forutsetter at Afghanistan kommer under kontroll av et provestlig regime, og sannsynligvis forutsetter det at USA sikrer seg militærbase i landet.

USA trenger kontroll over Afghanistan, for å få fatt i oljerikdommene i Sentral-Asia.

Det store spillet

Men om dette lykkes, vil USA ha forrykket maktbalansen i Sentral-Asia kraftig til sin fordel i forhold til de strategiske konkurrentene Russland og Kina. Det snakkes ikke mye om det akkurat nå, men gitt at Kina lykkes i å holde sin økonomiske vekst oppe, vil landets økonomi gå forbi USAs i rein størrelse i god tid før 2020. Et slikt Kina vil være en alvorlig rival for USA, og et slikt Kina vil være avhengig av olje fra Sentral-Asia. Kontrollen over Sentral-Asia er derfor et nøkkelspørsmål i den framtidige kampen om verdensherredømme.

I dette store spillet ofrer man gjerne af-

ghanske bønder. Og så lenge man kan få naive politikere og mediefolk til å tro at dette handler om kampen mot terrorisme, kan man gjøre dette uten særlig motstand.

Men som Abraham Lincoln en gang sa: Du kan lure alle en viss tid, og du kan lure noen folk hele tida. Men du kan ikke lure alle folk hele tida. De siste meningsmålingene tyder på at det også gjelder den nye krigsretorikken.

En stemme for de stemmeløse

For å gjøre en lang historie kort:
Atiq Rahimi skjærer det hele ned
til beinet, og det gjør vondt.

av Are Bøhm
areposten@hotmail.com

På sytti små sider tegner den afghanske forfatteren Atiq Rahimi et bilde av det Afghanistan som har preget hele denne mørke høsten. Et sitat preger innledningen: «Hans hjerte er stort, stort som hans sorg.»

Så begynner det hele med utropet «Jeg er sulten!». Vi befinner oss med ett i et av verdens fattigste land. Handlingen i boka er lagt til tiden da Afghanistan var i krig med Sovjetunionen (1979-89). Bestefar Dastaguir og barnebarnet Yassin er på flukt etter at landsbyen deres har blitt bombet og satt i brann av russerne. De har mistet hele sin familie, med unntak av Morad - sønn av Dastaguir, far til Yassin. Morad jobber i en gruve et stykke unna, og nå går veien dit. Gjennom et hav av støven-de ørken. De trenger skyss.

Mye av handlingen er lagt til plassen rundt et bevoktet skur på veien inn mot gruvebyen. Her håper bestefar Dastaguir å få skyss med en av bilene som skal inn til gruva. Han både gleder og gruer seg til å treffe sin sønn. Hvordan skal han fortelle sønnen om det som har skjedd i landsbyen? Hvordan skal han fortelle om det som har skjedd med Yassin?

Tause steiner

For heller ikke lille Yassin har kommet uskadd fra bombene og brannen i landsbyen.

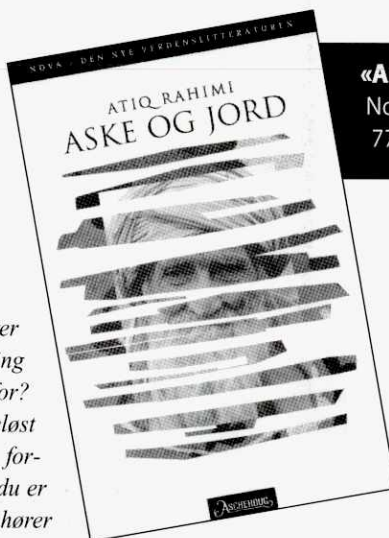
«Hvem sier du det til? Til Yassin? Han som ikke engang hører lyden av stein mot stein, hva da med din svake og skjelvende stemme! Yassins verden er blitt en annen verden. En stum verden. Han var ikke døv. Han er blitt det. Han er ikke klar over det selv. Han forundrer seg over at ingenting lager lyd mer. Mens alt var annerledes for noen dager siden. Forestill deg det. Som Yassin er du et barn som for en liten stund siden kunne snakke og høre og ikke en gang visste hva det betyr å være døv. Og så

en dag hører du ingenting mer. Hvorfor? Det er nytteløst om noen da forteller deg at du er blitt døv! Du hører ikke, du forstår ikke. Du kan ikke forstå at det er du som ikke lenger hører! Du tror at det er de andre som er blitt stumme. Stemmen har forlatt menneskene, stemmen har forlatt steinen. Stemmen har forlatt verden ... Men hvorfor beveger da menneskene munnen uten mål og mening? (s. 16.)

Det virker som om boka er skrevet med den hensikt at du som leser skal identifisere deg med bestefar Dastaguir. «Du stanser blikkets vandring mot dalen, du ser inn i skuret igjen. Du vil fortelle vakten at når du blir her for å vente på en bil, er det bare på grunn av barnebarnet ditt. Om du var alene, ville du ha begitt deg i vei til fots for lenge siden.» (s. 14). Når leseren i et kort avsnitt må identifisere seg med Yassin, virker det ekstra sterkt. Uansett legger den svært personlige fortellerstilen, og bruken av «du», grunnlaget for en sterk følelse av empati, medfølelse.

Samtidig kan den stoltheten som bestefar Dastaguir utviser kanskje virke litt fremmed for en norsk leser. Han er hele tiden opptatt av at han egentlig ikke trenger hjelp. «Om du var alene, ville du ha begitt deg i vei til fots for lenge siden.» Men stoltheten fører også til kvaler. Ofte flyter Dastaguirs tanker over i drømmer, mareritt om brannen i landsbyen. I drømmene trekkes stoltheten i tvil. Han føler seg ensom og rådløs. Makteløs.

«Å, om du bare kunne sove som et barn, som Yassin. Som Yassin? Nei, som et hvilket som helst annet barn, men ikke som Yassin. Yassin ynker seg og gråter i søvne. Yassins søvn er kanskje blitt som din. En

«Aske og jord» av Atiq Rahimi
Nova-serien, Aschehoug 2001
77 sider, pris ca. 150 kroner

søvn full av bilder, full av støv, full av flammer, full av skrik, full av tårer ... Nei, ikke som Yassin, nei. Som et hvilket som helst annet barn. Som et nyfødt barn. En søvn uten minner, uten bilder, uten drømmer. Å, om du kunne begynne livet om igjen som et nyfødt barn.» (s. 20)

Stemme for de stemmeløse

Dastaguir våkner brått fra drømmen om fredelig søvn: «Dessverre! Det lar seg ikke gjøre». Fortiden kan ikke forandres. For dagens afghanere er fortiden preget av flere tiår med krig. Mange av dagens afghanere husker ikke annet enn krig. Og i disse dager fører USAs hevnstokt til at hverdagen for mange afghanere forsetter å være krig. Samtidig er det ingenting som sier at framtiden for Afghanistan må være krig, selv om krigstoktene i det siste har lagt grunnen for fortsatt uro og overgrep i lang tid framover.

Boka «Aske og jord» av Atiq Rahimi gir de stemmeløse en stemme. Den forteller om lidelsene til et krigsherjet folk. Med et knapt og poetisk språk skildres de undertrykte virkeligheter. Hovedpersonene i boka er hentet fra en opplevelse Rahimi hadde i forbindelse med en avisrapportasje han skulle lage i 1981. Krigen mot Sovjet var igang og han skulle rapportere fra en gruve. På veien så han en gammel mann med et barn i hånden. Mannen var fortvilet, barnet spørrende. I den gamles blikk så Rahimi det fortapte Afghanistan, i barnets blikk så han landets framtid. Disse menneskene ble utgangspunktet for boka.

I boka står en setning om Yassin som kan formuleres som et spørsmål til en hvilken som helst krigsherje: «Hvorfor har du gitt ham tause steiner?»

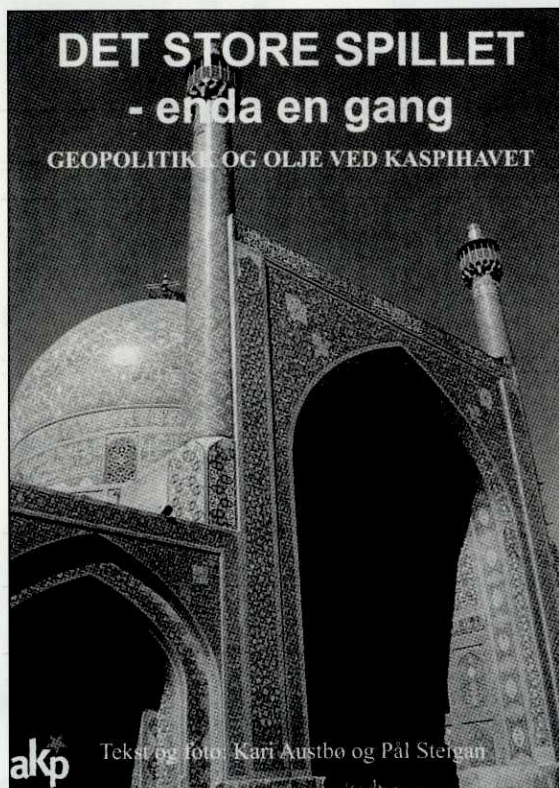
Det store spillet - enda en gang

Arbeidernes kommunistparti (AKP) har gitt ut heftet «Det store spillet - enda en gang», av Pål Steigan og Kari Austbø.

Heftet inngår i et prosjekt gjennomført av Internasjonalt utvalg i AKP, med støtte fra Norad og Studieforbundet for folkeopplysning.

Du kan bestille heftet direkte fra AKP, Osterhausgata 27, 0183 Oslo, telefon 22 98 90 60, e-post akp@akp.no

Heftet koster 40 kroner.

RV om terror og imperialisme

Rød Valgallianse (RV) har gitt ut et eget temahefte om krig, terror og imperialisme.

Haftet inneholder artikler av blant andre Aslak Sira Myhre, Elisabeth Eide, Hege Bae Nyholt, Kristine Nybø, Peder Martin Lysestøl og Bjarke Friborg.

Her finnes også RVs nye antikrigsplattform.

Temaheftet koster 50 kroner og kan bestilles direkte fra RV, Osterhausgata 27, 0183 Oslo, telefon 22 98 90 50, e-post rv@rv.no

Festival for fred

Antikrigsnettverket i Trondheim samla 200 til festival mot USAs krig i Afghanistan.

av Jenny M. Lundgaard og Erlend Hassel

8. desember var det duka for fest på kultursentret ISAK i Trondheim. 200 folk i alle aldrar hadde møtt opp for å få med seg den første fredsfestivalen i trondheimshistoria. Festivalen vart arrangert av Antikrigsnettverket og på programmet stod musikk og debatt, poesi og seminar, appellar og teater.

"War, what is it good for? -absolutely nothing!" song Bruce Springsteen under opninga, medan vi fekk sjå lysbilete frå det krigsramma Afghanistan. Forfattaren Fredrik Skagen og skodespelaren Jacob Margido Esp haldt så kvar sin appell, kor dei markerte motstand mot USA sine herjingar i eit av dei fattigaste landa i verda. Vi fekk også høre poesi fra Tale Ness.

Vidare var det politiske seminar om situasjonen i Palestina og Afghanistan, om Islam, terror og om stormaktene sitt spill om makt i Midt-Austen. Blant innleiarane var Peter M. Johansen og Peder Martin Lysestøl.

Etter eit velsmakande måltid tamilsk mat, var det klart for den store fredskonsernten. Nokre av bidraga var knallhard politisk rap fra Gode Ord Dør Sist (G.O.D.S.), blanda med moro mot krig frå (bare-) Are Sende Osen. Modne Kvinner Mot Krig (Panter Tanter) slo til med musikalsk poesi og vi fikk høyre Sosialistisk Kor. Dei tøffe jentene i bandet PhY gav det heile ei rocka avslutning.

Dei utsende frå Rebell synst fredsfestivalen var ei flott oppleving. Vi lærte mykje, og fikk ein knakbra konsert med på kjøpet. Vi håper festivalen kan være med å styrke antikrigsarbeidet i Trondheim. Vi stiller oss bak ønsket til dei to konferansierane Hege Bae Nyholt og Pål Hellesnes om ein liknande fredsfestival neste år, men håper innerst inne at det ikkje skal vere naudsynt.

W.A. SØS. (M.B.)

KRISTOFFER NESVIK

Valgerd

Svarstad

Haugland bin

Laden

av Jørgen Strickert
jorgen@sosialisme.no

Sånn har du neppe sett Valgerd Svarstad Haugland før. På Robert Meyers kunsthøgskole i Oslo har studentene sluppet kreativiteten løs på den erkekristne ministeren.

- Valgerd Svarstad Haugland har en veldig glatt og erkesnill image. Hun framstilles som et symbol på alt som er sympatisk, kristent og "skikkelig". Samtidig forsvarer hun bombinga av et av verdens fattigste land!

Det Victoria Pihl Lind som prater. Hun er en av 90 fotostudenter på Robert Meyers kunsthøgskole i Oslo som har fått boltre seg med Kristelig folkepartis ikon, kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland. Og la oss slå det fast, først som sist: Bildene er manipulert. Victoria og resten av kunststudentene fikk utdelt det samme plettfriske representasjonsfotografiet av Svarstad Haugland, og fikk frie tøyler. Resultatet ble en utsilling på Skuret kulturpub, som viser Krf-lederen på nye måter.

Smakløst paradoks

På utsillinga kan publikum bivåne Valgerd som Osama bin Laden, som voldsoffer, som våglt sex-symbol - og flere andre uvante roller. Victorias bilde er det som skiller seg minst fra originalen. Men når du ser litt nærmere på bildet, kommer hogtennene til syne, og du får øye på mørke, truende skygger under øynene. Hva har kunstneren å si til sitt forsvar?

- Det er ikke meninga å gå til noe personlig angrep på Valgerd Svarstad Haugland. Men det er jo et paradoks den tilsynelatende hyggelige, kristne, humane Valgerd så varmt forsvarer USAs bombing av Afghanistan, sier Victoria.

- Å støtte krigen mot Afghanistan er ille nok i seg sjøl, men blir desto mer paradoksalt når regjeringa er kristen, og profilerer seg så sterkt på verdier og menneskerettigheter.

Victoria understreker at det ligger ulik motivasjon bak de ganske forskjellige Valgerd-manipulasjonene, og slett ikke alle er like konkrete. Én av studentene, Veronica Nergård, har for eksempel funnet det for godt å gi Valgerd ei høne på hodet.

Sjeldens pusterom

- Du syns ikke det er litt drøyt å henge ut en enkeltperson på denne måten?

- For det første syns jeg ikke dette er mer brutalt enn en hvilken som helst annen offentlig ytring. Andre virkemidler, sjølsagt, men hverken "bedre" eller "verre" enn andre former for kommentar. For det andre er dette en av de viktigste funksjonene kunsten kan ha - å være en kritisk kommentar. Etter 11. september har stemninga vært veldig oppjaga; det har vært et veldig sterkt offentlig press for å slutte seg til "kampen mot den internasjonale terrorismen". I en slik situasjon, med mye krigshissing og ensidighet i media, kan vår utstilling være et bittelite pusterom som kanskje kan bidra til at folk stopper opp og tenker seg om.

Valgerd sjøl har foreløpig ikke hatt behov for noe slikt pusterom. Hun har i alle fall ikke dukka opp på Skuret for å beundre de originale portrettene.

VICTORIA PIHL LIND

OLE JOHN AANDAH

VERONICA NERGÅRD

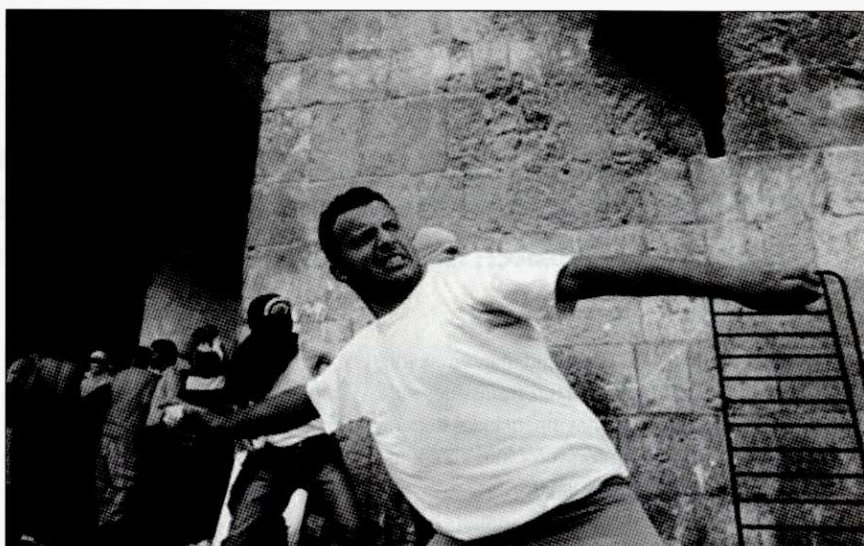
LARS HALVORSEN

Israels strategi: Splitt og hersk!

Vi besøkte Palestina 8. - 17. oktober. USA starta bombinga i Afghanistan dagen før vi kom til Palestina. Det var lett å merke at stemninga var tung og prega av den israelske terroren mot palestinerne, selv til forskjell fra det beinharde diktaturet Syria, som vi kom fra. I Jerusalem, som var det første stedet vi kom til, virket situasjonen likevel mye mer nedtrykt. Særlig var det lett å merke at volden Israel fører mot palestinerne også slår inn i forholdet mellom palestinerne. Flere ganger opplevde vi ungdomsgrupper i tilfeldige sammenstøt med hverandre. Byen er prega av israelske soldater i grønne uniformer, som er overalt i byen, og andre typer paramilitære. Og byen er prega av den intense kampen om den muslimske verdens nest største helligdom - klippemoskéen og Al-Aqsa-moskeen. Intifadaen som ble utløst etter Sharons inn-trengning på klippemoskeen i september i fjor, har så langt krevd 838 menneskeliv, og 16 685 mennesker er skada. 13,4 prosent av de drepte er under 15 år. 31 prosent deltok i sivile demonstrasjoner. 59 prosent deltok ikke i demonstrasjoner eller markeringer i det hele tatt.

Israel trapper opp krigføringa

Etter aksjonene mot Israel i okkupert Vest-Jerusalem og Haifa 1. og 2. desember har Israel økt intensiteten i krigføringa mot palestinerne med bomberegner mot hovedkvarterer for palestinske myndigheter i Gaza og Ramallah. I hele høst har Israel trappet opp krigen. Gjennom flere titalls likvidasjoner av ledere i de forskjellige palestinske motstandsbevegelsene, gjennom daglig trakassering av sivile ved checkpoints (israelske veisperringer, "kontrollpunkter") og overalt ellers der israelske soldater ferdes, og ikke minst gjennom beleiring og okkupasjon av de såkalte "A-områdene" i de selvstyrte områdene på Vestbredden og i

838 mennesker er drept siden intifadaen starta i september i fjor.

Gaza, områder der både politiet og det sivile kontrolleres av palestinerne.

Vil splitte palestinerne

Sharons angrep på president Yassir Arafat og de påfølgende bombeangrepene mot Gaza og Ramallah som vi har vært vitner til etter aksjonene mot Israel i begynnelsen av desember er et forsøk på å splitte enheten palestinerne har bygd opp gjennom den 15 måneder lange intifadaen.

Det beste eksempelet på hva det israelske presset mot Arafat fører til er husarrestasjonen av Sheik Yassin, Hamas sin åndelige leder. Sheik Yassin satt i israelsk fengsel fra 1989 til 1997, og har helt siden Hamas ble stifta, det samme året som han ble fengsla, vært en av de viktigste stemmene mot den israelske okkupasjonen. Da han vendte tilbake til Gaza fra israelsk fengsel, ble han ønsket velkommen av Arafat. Men da han nå ble satt i husarrest, var det først etter at politiet hadde slått vekk store menneskemengder som forsøkte å hindre arrestasjonen, og skutt to av

dem. Forskjellen er klar, og bombeangrepene fra 3. desember har i enda større grad tvunget Arafat inn i en posisjon som fangevokter for israelerne.

Da vi var i Gaza møtte vi en person som beskrev det palestinske politiet som et nytt SLA. SLA - South Lebanese Army - var væpna grupper av arabere i Libanon som fra 1985 opptrådte som en væpna politistyrke for israelerne i den okkuperte sonen i Sør-Libanon..., med andre ord: landsforrædere. Frustrasjonen blant palestinerne i forhold til de palestinske myndighetene er stor. Politistyrken som Arafat tok med seg da han kom tilbake fra eksil i Tunis etter Osloavtalen er lojal mot ham. Og Arafat har så langt vært lojal mot Israels krav om å arrestere militante aktivister. Seinst fredag 7. desember, etter de israelske bombe-raidene, gikk han ut og skjøt av å ha arrestert 17 militante aktivister.

Men på tross av at mange palestinerne blir mer og mer frustrerte, har de islamistiske motstandsbevegelsene som vokser seg sterkere i den nye situasjonen, vært strengt tilbakeholdende med å angripe po-

I skyggen av krigen i Afghanistan, intensiverer Israel okkupasjonen av palestinerne. Freden er alltid like langt unna - eller like nær - som et fritt Palestina.

litiet eller de palestinske myndighetene, unntatt i reint selvforsvar. Hamas skiller mellom palestinsk politi og soldatene til okkupantmakten.

Ei jente vi møtte i Ramallah hadde vært tilstede ved en demonstrasjon mot krigen i Afghanistan på universitetet i Gaza. Palestinsk politi åpnet ild mot demonstrantene og brukte tåregass, men jenta fortalte om forskjellen mellom israelsk og palestinsk tåregass. Palestinsk tåregass er "vanlig", den svir i øynene og gjør at du mister pusten, mens israelsk tåregass brenner opp kroppen innvendig, fører til skader og kan være dødelig. Ti mennesker er drept av israelsk tåregass siden oppstarten av intifadaen.

Vil ha ro i Midt-Østen

Både Shimon Peres og George Bush er i dag klare på at de ønsker at Arafat skal få fortsette. De er også klare på at de ønsker en palestinsk ministat, i deler av Vestbredden og Gaza. Og de har fått hastverk i kjølvannet av USAs krig mot Afghanistan. Krigen mot Afghanistan krever ro i Midt-Østen. Og Israel vil tjene på en fortsettelse av utviklinga etter

Osloprosessen, med små selvstyrte palestinske områder omringa av israelske soldater, hvor de når som helst kan gå inn med soldater og tanks.

Grunnen til at Sharon ikke umiddelbart sier han vil beholde Arafat er kanskje at han har større tanker enn bare å kontrollere palestinerne. Regjeringspolitikeren Rehavam Zeevy som ble skutt i en aksjon fra PFLP (Folkefronten for frigjøring av Palestina) var en gammel general og krigshisser, i likhet med Sharon. Han gikk åpent inn for en endelig løsning på problemet med palestinerne - å drive dem ut av hele det historiske Palestina. Argumentasjonen er gammel og velkjent - palestinerne har nok plass andre steder...

Ingen fred uten frihet

Sharon forsøker å plassere ansvaret for de palestinske bombeaksjonene i desember på Arafat. Dette er meningsløst. Sharon og det israelske krigsministeriet visste hva de gjorde da de gjennomførte likvidasjonene av 52 militante palestinske ledere. De siste var Mahmoud Abu Hunoud og hans brødre Ayman og Ma'moun Hashayikah fra den militante vingen av Hamas-bevegelsen - Al Qassams brigader. Sharon visste at disse drapene var en krigserklæring. Han kjenner også til frustrasjonen palestinerne opplever.

Ordet "intifada" er arabisk for å "riste av seg å k e t". Palestinerne opplever fienden som en mektig

militærmaskin som ikke skiller mellom sivile og militære, som dreper barn - slik de drepte de fem skolebarna i Gaza uka før aksjonene mot Haifa og okkupert Vest-Jerusalem.

Situasjonen i Palestina nå viser først og fremst at palestinerne bare har seg sjøl å stole på. Angrepene mot de palestinske myndighetene ville aldri blitt gjennomført uten støtte fra Bush og USA. Og reaksjonene fra de arabiske statene har foreløpig ikke vært annet enn det palestinerne er vant til - ord. Intifadaen har reist seg mot en israelsk stat som undertrykker palestinerne i dagliglivet, og som sakte visker ut palestinerne livsgrunnlag. Intifadaen reiser seg mot en rasistisk stat, hvor jøder har andre rettigheter og fordeler. Sharon ønsket nettopp velkommen en million nye jøder, men alle de palestinske flyktningene er det ikke plass til. Den israelske staten er i ferd med å dømme et av sine egne parlamentsmedlemmer, det palestinske Knesset-medlemmet Azmi Bishara - for uttalelser kritiske til staten Israel. Ytringsfrihet gjelder bare for jøder i Israel...

Vår egen statsminister Kjell Magne Bondevik prøver nå å ta på seg fredsmeklerkappen. Men han skjønner ikke at det vil aldri bli fred i Midt-Østen uten frihet for palestinerne.

Det blir ikke fred uten at de menneskene som i dag lever i flyktningeleire i og utenfor Palestina og daglig opplever trakkassering fra israelske soldater og alle kjenner noen som har blitt såret eller drept av de israelske okkupantene, får slippe et liv uten en rasistisk stat som umyndiggjør og kontrollerer dem. Freden er alltid like langt unna - eller like nær - som en selvstendig, fri palestinsk stat.

av Ingrid Baltzersen og Lars Akerhaug

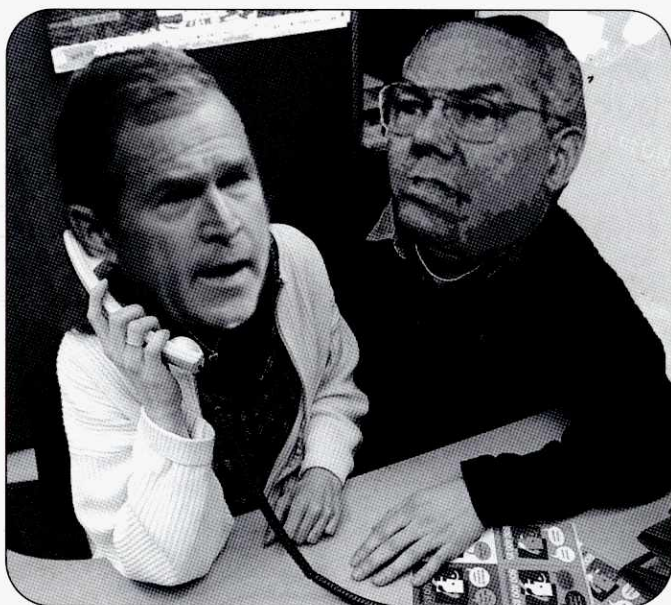
Staten Israel strammer grepet om de palestinske selvstyreområdene.

Et lite julerim

av Georg Bersvendsaasen

Verden ligger vinterstille,
julesneen laver ned.
Alle barn er erkesnille.
Nå skal nissefar avsted...
Han har sekken full av gaver.
Alle snille barn skal få
barbiedukker, ski og staver.
Byggeklusser til de små.

Over himmelen går ferden.
Nissefar har dårlig tid.
Han skal rekke hele verden -
Jammen godt han kan magi...
Opp og ned av skorsteinspiper,
hit og dit i hui og hast!
Votter, skjerf og slips med striper,
og en masse skrot av plast.

Men samtidig, på kontoret
til herr Bush i USA,
har de dekket julebordet -
Krigen går jo ganske bra.
Så de unner seg omsider
julemat og juledram,
etter harde førjulstider
i giv akt for onkel Sam.

Men så kimer telefonen.
Presidenten svarer selv.
"Ja, god jul - det er skvadronen
i de øst-afghanske fjell.
Gjennom klasebombeskyen,
ikke langt fra Kandahar,
flyr en farkost over byen
- med en veldig pussig kar:

Han er rødkledd og tykkkladen,
han har skjegg og virker kjent...
Kan det være herr bin Laden?
Skal vi skyte, president?"
Presidenten lukter seier,
og gir ordren som en mann:
"Skyt så mye dere greier,
og så enda littegrann".

På en pressekonferanse
blir det glade budskap kjent:
"Skurken hadde ingen sjanse
mot vår stolte president!"
Julefryd og juleglede,
som det passer seg til jul.
Julenissen og hans slede
daler stille ned i skjul.

